

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 () 20 беттің 16-еті
Дәріс кешені		

ДӘРІС КЕШЕНІ

Пәннің атауы: «Мейіргерлік білім берудегі педагогика теориялары мен принциптері»

Пән коды: MBVPTP 4225

Білім беру бағдарламасының атауы: 6B10104-«Мейіргер іс» (10 айлық жеделдетілген)

Оқу сағаттары/кредит көлемі: 120 сағат (4кредит)

Курс және семестр: 1 курс, 1 семестр

Дәріс көлемі: 8 сағат

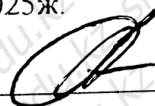
Шымкент, 2025ж.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		
Дәріс кешені		57/11 () 20 беттің 26-еңі

Дәріс кешені «Мейіргерлік білім берудегі педагогика теориялары мен принциптері» пәнінің жұмыс бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № «11» «26» 06 2025ж.

Кафедра меңгерушісі м.ғ.к., доцент

Сейдахметова А.А.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 ()
Дәріс кешені		20 беттің3бегі

Дәріс № 1

1.Тақырыбы:

Мейіргер ісіндегі педагогика және басқару

2. Мақсаты:

Мейіргер ісіндегі педагогиканың мәні мен маңызын түсіндіру

Мейіргерлік қызметте басқарудың негізгі принциптері мен тәсілдерін үйрету

Мейіргерлердің кәсіби дамуын қамтамасыз етудегі педагогикалық әдістерді таныстыру

3. Дәріс тезистері:

Педагогиканың мейіргер ісіндегі рөлі:

Педагогика – білім беру, тәрбиелеу және дамыту процесін зерттейтін ғылым.

Мейіргер ісінде педагогика науқастарды ғана емес, сонымен бірге мейіргерлердің кәсіби дамуын қамтамасыз етуге бағытталған.

Мейіргерлердің кәсіби біліктілігін арттыру, оқыту және тәрбиелеу – сапалы медициналық қызмет көрсетудің негізі.

Мейіргер ісіндегі басқару ұғымы және оның ерекшеліктері:

Басқару – бұл мақсатқа жету үшін адамдардың және ресурстардың үйлесімді әрекетін ұйымдастыру.

Мейіргерлік ісіндегі басқару – қызметкерлердің еңбек белсенділігін, ұйымдастырушылық және кәсіби деңгейін арттыруға бағытталған процесс.

Мейіргерлік қызметте басқару негізінен қызметкерлердің үйлесімді жұмысын, коммуникациясын және мотивациясын қамтамасыз етеді.

Мейіргерлерді оқытудағы педагогикалық әдістер:

Теориялық білім беру: лекциялар, семинарлар, тренингтер.

Практикалық оқыту: клиникалық сабақтар, шеберлік сабақтары, симуляциялық жаттығулар.

Индивидуалды және топтық оқу формалары, өздік жұмыс.

Педагогикалық коммуникация мен мотивация әдістері – тиімді оқу процесінің негізі.

Көшбасшылық және басқарудың маңызы:

Көшбасшылық – мейіргерлік топты ұйымдастыру, ынталандыру және бағыттау қабілеті.

Жетекші мейіргердің рөлі – командадағы үйлесімділікті қамтамасыз ету, қиын жағдайларда шешім қабылдау.

Қызметкерлердің кәсіби және психологиялық жағдайын бақылау, қолдау көрсету.

Мейіргердің кәсіби дамуы және үздіксіз білім алу:

Медицина және мейіргер ісі үнемі дамып отыратын сала, сондықтан үздіксіз білім алу – міндетті.

Кәсіби даму жоспарлау: курстар, қайта оқыту, сертификаттау.

Өз бетімен білім алу, жаңа технологияларды меңгеру, ғылыми-зерттеу жұмыстарымен айналысу

Педагогиканың мейіргерлік ісіндегі рөлі және оның мақсаттары

Мейіргер ісінде басқару ұғымы, оның түрлері және ерекшеліктері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 ()
Дәріс кешені		20 беттің4беті

Мейіргерлерді оқытудағы педагогикалық әдістер мен тәсілдер
Басқару және көшбасшылықтың маңыздылығы мейіргерлік қызметте
Мейіргердің кәсіби дамуы және үздіксіз білім алу қажеттілігі

4. Иллюстрациялық материал: Презентация

5.Әдебиеттер:Н1,2,3,4,5,6,9,10;:Қ:1,2.

6.Бақылау сұрақтары:

Педагогика дегеніміз не және ол мейіргер ісінде қандай рөл атқарады?
Мейіргер ісіндегі басқару дегеніміз не? Оның негізгі принциптері қандай?
Мейіргерлерді оқытуда қолданылатын педагогикалық әдістер қандай?
Көшбасшылық пен басқарудың мейіргерлік қызметтегі маңызы неде?
Мейіргердің кәсіби дамуы неліктен маңызды?

Дәріс № 2

1. Тақырыбы: Педагогиканың жалпы негіздері: негізгі ұғымдары, әдіснамасы, нысандары және даму тарихы.

2. Мақсаты:

Студенттерге педагогиканың негізгі ұғымдарын, әдіснамалық негіздерін, нысандары мен даму тарихын түсіндіру арқылы педагогикалық ғылымның құрылымын таныстыру.

3. Дәріс тезистері:

Педагогика ұғымының мағынасы және мәні

Педагогиканың негізгі ұғымдары: тәрбие, оқыту, дамыту

Педагогиканың әдіснамасы: ғылыми тәсілдері мен зерттеу әдістері

Педагогиканың нысандары: формалды және бейформалды білім беру жүйелері

Педагогиканың даму тарихы: ежелгі дәуірден қазіргі уақытқа дейінгі кезеңдер

Педагогиканың негізгі бағыттары мен мектептері

• Педагогика ұғымы және оның мағынасы:

Педагогика — бұл адамды тәрбиелеу мен оқытуға арналған ғылым және өнер, оның негізгі міндеті — тұлғаның жан-жақты дамуын қамтамасыз ету.

• Педагогиканың негізгі ұғымдары:

Тәрбие — саналы әрекет арқылы адамның бойындағы әлеуметтік және мәдени құндылықтарды қалыптастыру процесі.

Оқыту — мақсатты ұйымдастырылған білім беру әрекеті, оның барысында білім, дағдылар мен құзыреттер беріледі.

Дамыту — тұлғаның интеллектуалдық, эмоционалдық және физикалық қабілеттерін жетілдіру үдерісі.

• Педагогиканың әдіснамасы:

Ғылыми негіздері: педагогикалық зерттеулерде қолданылатын философиялық, әлеуметтік және психологиялық принциптер.

Зерттеу әдістері: бақылау, эксперимент, тестілеу, сауалнама және т.б.

Әдіснамалық тәсілдердің мәні — педагогикалық құбылыстарды кешенді, жүйелі және ғылыми тұрғыда зерттеу.

• Педагогиканың нысандары:

Формалды білім беру — мектеп, колледж, университет сияқты ресми білім беру мекемелері.

Бейформалды білім беру — үйрену топтары, тренингтер, курстар және өзін-өзі оқыту.

Ақпараттық және еркін білім алу формалары — интернет, кітапханалар, мәдени және

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		
Дәріс кешені		57/11 () 20 беттің 56-еті

спорттық шаралар.

• **Педагогиканың даму тарихы:**

Ежелгі дәуір: педагогикалық идеялардың алғашқы тұжырымдары (антикалық дәуірдегі Сократ, Платон, Аристотель).

Орта ғасырлар: діни тәрбиенің үстемдігі, монастырлық және шіркеу мектептері.

Жаңа дәуір: гуманизм және білім беру жүйесінің жаңғыруы (Ренессанс кезеңі).

Қазіргі дәуір: ғылыми педагогиканың қалыптасуы, психологиялық және әдістемелік зерттеулердің дамуы.

• **Педагогиканың негізгі бағыттары мен мектептері:**

Тәрбие әдістері мен тәсілдері бойынша: авторитарлық, либералды, прогрессивті.

Педагогикалық философия: прагматизм, конструктивизм, гуманизм.

Заманауи педагогика: ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, инклюзивті білім беру, тұлғаға бағдарланған тәсіл.

4. Иллюстрациялық материал:

Презентация.

5. Әдебиет: Н1,2,3,4,5,6,9,10; К: 1,2,4,11.

Соңғы бетті қараңыз

6. Бақылау сұрақтары:

Педагогика дегеніміз не және оның негізгі ұғымдары қандай?

Педагогиканың әдіснамасы неге негізделеді?

Педагогиканың нысандары қалай бөлінеді?

Педагогиканың даму тарихындағы маңызды кезеңдерді атаңыз.

Педагогиканың негізгі мектептері мен бағыттарын атап өтіңіз.

Дәріс № 3

1. Тақырыбы:

Мейіргер ісі теориясын дамыту әдістері

2. Мақсаты:

Студенттерге мейіргер ісі теориясын дамытудағы негізгі әдістерді түсіндіру, олардың маңызын және қолдану ерекшеліктерін үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Мейіргер ісі теориясының мәні және маңызы

Мейіргерлік теорияның даму кезеңдері

Мейіргер ісі теориясын зерттеу әдістері

Теорияны дамытуға бағытталған әдістемелік тәсілдер

Практика мен теорияның өзара байланысы

Ғылыми-зерттеу жұмыстары және инновациялық әдістер

Клиникалық зерттеулердің ролі және әдістері

Мейіргер ісіндегі кәсіби стандарттар мен протоколдардың жетілдірілуі

Білім беру бағдарламаларындағы теорияны жетілдіру әдістері

Ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы теорияны дамыту мүмкіндіктері

Мейіргер ісі теориясының мәні және маңызы:

Мейіргер ісі теориясы – мейіргерлік қызметтің ғылыми негіздерін құрайтын, кәсіби практиканы жүйелеуге және жетілдіруге бағытталған концептуалдық негіз. Ол мейіргердің кәсіби әрекетін тиімді ұйымдастыруға және пациент күтімін сапалы жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Мейіргерлік теорияның даму кезеңдері:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 () 20 беттің6беті
Дәріс кешені		

Мейіргерлік теория XIX ғасырдан басталып, қазіргі таңда бірнеше кезеңнен өтті: алғашқы тәжірибелік тұжырымдамалар, ғылыми теориялардың қалыптасуы, қазіргі заманғы интеграциялық және мультидисциплинарлы модельдер.

Мейіргер ісі теориясын зерттеу әдістері:

Теорияны дамытуда қолданылатын әдістерге аналитикалық шолу, салыстырмалы талдау, эмпирикалық зерттеулер, клиникалық бақылаулар, сауалнама және эксперименттік әдістер жатады.

Теорияны дамытуға бағытталған әдістемелік тәсілдер:

Концептуалдық модельдерді жасау және жетілдіру
Практикалық жағдайларды зерттеу арқылы теориялық тұжырымдарды сынау
Ғылыми жобалар мен тәжірибелік зерттеулер жүргізу
Мультидисциплинарлы зерттеу тәсілдерін қолдану

Практика мен теорияның өзара байланысы:

Теория практикалық мейіргерлікті жетілдіруге бағытталған, ал практика теорияны нақты жағдайларда сынау және толықтыру арқылы дамытады. Бұл өзара байланыстың тиімділігі мейіргерлік қызмет сапасын арттыруға септігін тигізеді.

Ғылыми-зерттеу жұмыстары және инновациялық әдістер:

Заманауи зерттеу әдістері (мысалы, статистикалық талдау, сапалық зерттеулер) және инновациялық технологияларды енгізу мейіргер ісінің теориялық негіздерін нығайтады.

Клиникалық зерттеулердің ролі және әдістері:

Клиникалық зерттеулер нақты пациенттік жағдайлар негізінде мейіргер ісі теориясын нақтылау мен жетілдіруге көмектеседі. Оларға клиникалық бақылау, тәжірибелік эксперимент және интервенциялық зерттеулер жатады.

Мейіргер ісіндегі кәсіби стандарттар мен протоколдардың жетілдірілуі:

Мейіргер ісі теориясын дамыту кәсіби стандарттар мен қызмет протоколдарын жаңартып, олардың тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Білім беру бағдарламаларындағы теорияны жетілдіру әдістері:

Жаңа ғылыми ақпараттарды енгізу, практикалық дағдыларды арттыруға бағытталған инновациялық оқыту әдістерін пайдалану мейіргер ісінің теориясын дамытуда маңызды рөл атқарады.

Ақпараттық технологияларды пайдалану арқылы теорияны дамыту мүмкіндіктері:

Электрондық білім беру жүйелері, симуляция және виртуалды тренингтер, деректерді талдау құралдары мейіргер ісі теориясының жетілуіне үлкен ықпал етеді.

4. Иллюстрациялық материал:

Презентация

5. Әдебиеттер:

Н1,2,3,4,5,6,9,10.;К.:1,3,4,11.

6. Бақылау сұрақтары:

Мейіргер ісі теориясының дамуындағы негізгі әдістер қандай?

Теорияны зерттеуде қолданылатын ғылыми әдістерді атаңыз.

Практика мен теорияның байланысы қандай маңызға ие?

Ақпараттық технологиялар мейіргер ісін дамытуға қалай ықпал етеді?

Мейіргер ісі теориясын жетілдіру үшін қандай инновациялық әдістер қолданылады

Дәріс № 4

1. Тақырыбы: Мейіргер ісіндегі дидактикалық принциптер

2.Мақсаты: Студенттерге мейіргер ісінде білім беру мен оқыту процесіне негіз болатын дидактикалық принциптерді таныстыру, олардың маңызы мен қолдану ерекшеліктерін

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 () 20 беттің 76-беті
Дәріс кешені		

үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Дидактика және дидактикалық принциптер ұғымы

Мейіргер ісіндегі оқу-тәрбие процесінің ерекшеліктері

Мейіргер ісіндегі негізгі дидактикалық принциптер:

Қолданылылық (практикалық бағыттылық)

Қарым-қатынас және белсенділік

Жүйелілік пен жоспарлылық

Жаңа білімді меңгерудің біртіндептілігі

Тұлғаға бағдарлану

Қайталау және бекіту

Мотивация және ынталандыру

Дидактикалық принциптердің мейіргерлік білім беру жүйесіндегі рөлі

Оқыту әдістері мен технологияларын таңдау кезінде принциптердің ескерілуі

Мейіргер ісінде білім беруді жетілдіру жолдары

Дидактика және дидактикалық принциптер ұғымы:

Дидактика — оқыту мен тәрбиелеудің теориясы және практикасы, оның негізгі міндеті — білім беру процесін тиімді ұйымдастыру. Дидактикалық принциптер — оқу процесінің негізгі заңдылықтары мен ережелері, олар оқыту мен тәрбиенің сапасын қамтамасыз етеді.

Мейіргер ісіндегі оқу-тәрбие процесінің ерекшеліктері:

Мейіргерлік білім беру — бұл теориялық және практикалық білімдерді біріктіретін көпқабатты процесс, оның мақсаты — білікті, кәсіби, адамгершілігі мол мейіргер даярлау.

Мейіргер ісіндегі негізгі дидактикалық принциптер:

Қолданылылық (практикалық бағыттылық): білім мен дағдылар нақты клиникалық жағдайларда тиімді қолданылуы тиіс. Мейіргердің білімі тікелей науқасқа күтім көрсетуге бағытталуы керек.

Қарым-қатынас және белсенділік: оқыту процесінде студенттердің өзара әрекеттесуі мен белсенді қатысуы маңызды. Мейіргерлік қызметте қарым-қатынас дағдылары ерекше рөл атқарады.

Жүйелілік пен жоспарлылық: оқу мазмұны логикалық құрылымдалған, кезең-кезеңімен беріліп, оқытудың барлық кезеңдері бір-бірімен байланыста болуы керек.

Жаңа білімді меңгерудің біртіндептілігі: оқытудағы материал күрделілік дәрежесі бойынша кезең-кезеңімен берілуі тиіс, бастапқы деңгейден жоғарыға қарай көтерілу қажет.

Тұлғаға бағдарлану: әрбір студенттің жеке ерекшеліктерін, мүмкіндіктерін мен қажеттіліктерін ескеру, оның жеке даму траекториясын қалыптастыру.

Қайталау және бекіту: алынған білім мен дағдыларды жүйелі түрде қайталау, тәжірибеде бекіту арқылы тұрақты меңгеру қамтамасыз етіледі.

Мотивация және ынталандыру: оқыту процесінде студенттердің оқу белсенділігін арттыру, кәсіби дамуға деген қызығушылығын ояту.

Дидактикалық принциптердің мейіргерлік білім беру жүйесіндегі рөлі:

Бұл принциптер білім беру процесінің тиімділігін арттырып, мейіргерлердің кәсіби дайындығын сапалы деңгейге жеткізуге бағытталған. Олар оқытудың мақсаттылығы мен нәтижелілігін қамтамасыз етеді.

Оқыту әдістері мен технологияларын таңдау кезінде принциптердің ескерілуі:

Әрбір дидактикалық принцип оқыту әдістерін (лекция, практикалық сабақ, тренинг, симуляция) және технологияларын (электронды оқыту, интерактивті әдістер) таңдауда басшылыққа алынады.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		
Дәріс кешені		57/11 () 20 бетін8беті

Мейіргер ісінде білім беруді жетілдіру жолдары:

Модульдік және проблемалық оқыту енгізу
Симуляциялық тренингтерді кеңейту
Интерактивті әдістер мен технологияларды пайдалану
Оқу үдерісіне жеке және топтық жобаларды қосу
Кері байланысты жүйелі түрде қамтамасыз ету

4. Иллюстрациялық материал:

Презентация

5. Әдебиеттер: Н:3,4,5,6,9,10;Қ:1,2,4,10.

6. Бақылау сұрақтары:

Дидактикалық принциптер дегеніміз не?
Мейіргер ісінде қандай негізгі дидактикалық принциптер қолданылады?
Қолданылылық принципі нені білдіреді?
Тұлғаға бағдарлану принципінің маңызы қандай?
Мейіргерлік білім беруді жетілдіру үшін қандай әдістер мен технологиялар қолданылады?

Дәріс № 5

1. **Тақырыбы:** Мейіргерлік практикадағы мейіргердің педагогикалық функциялары

2. **Мақсаты:** Мейіргерлік практикада мейіргердің педагогикалық функцияларын түсіндіру, олардың маңыздылығы мен қолдану әдістерін үйрету арқылы кәсіби құзыреттілікті арттыру.

3. Дәріс тезистері:

Мейіргердің педагогикалық функцияларының мәні:

Мейіргер тек науқасқа күтім көрсетумен шектелмей, оның денсаулығын сақтау, қалпына келтіру және нығайту үшін педагогикалық қызмет атқарады. Бұл функциялар науқастарды, олардың отбасыларын және қоғамды денсаулық сақтау мәселелері бойынша ақпараттандыру мен оқытуға бағытталған.

Негізгі педагогикалық функциялар:

Ақпараттық функция: науқас пен оның отбасыға медициналық және денсаулық сақтау туралы қажетті мәліметтер беру. Бұл функция денсаулықты сақтау мен аурудың алдын алу бойынша білімді арттыруға бағытталған.

Тәрбиелік функция: науқасқа дұрыс өмір салтын ұстануға, өзін-өзі күту дағдыларын дамытуға көмектесу, жауапкершілік сезімін қалыптастыру.

Дамытушылық функция: науқастың өзін-өзі басқару қабілетін дамытуға бағытталған, яғни науқасты өз денсаулығына қатысты шешім қабылдауға ынталандыру.

Кеңес беру функциясы: науқасқа емдеу мен күтім әдістері туралы ұсыныстар беру, дәрі-дәрмектерді дұрыс қабылдау, өзін-өзі бақылау тәртібі туралы кеңестер ұсыну.

Мотивациялық функция: науқастың емдеуге және денсаулығын сақтауға деген ынтасын арттыру, оң психологиялық күй қалыптастыру.

Бағыттау функциясы: науқас пен отбасы мүшелерін медициналық қызметтерге, реабилитацияға және әлеуметтік қолдауға бағыттау.

Мейіргердің педагогикалық қызметінің ерекшеліктері:

Клиникалық жағдайларға байланысты ақпарат беру тәсілдерін тандау

Науқастың жас ерекшелігі, мәдениеті мен білім деңгейін ескеру

Эмпатия және сенім атмосферасын құру

Оқыту процесін пациенттің жеке ерекшеліктеріне бейімдеу

Педагогикалық функцияларды жүзеге асыру әдістері:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		
Дәріс кешені		57/11 () 20 бетін9беті

Түсіндіру және нұсқау беру
Визуалды материалдар қолдану (брошюралар, плакаттар)
Симуляциялық және практикалық жаттығулар
Топтық және жеке кеңестер
Қайталау және бақылау
Педагогикалық функциялардың мейіргерлік қызметтегі маңызы:
Пациенттердің денсаулыққа деген көзқарасын өзгерту
Аурудың асқынуы мен қайталануын азайту
Науқастардың емдік процесте белсенді қатысуын қамтамасыз ету
Денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін арттыру
Мейіргерлік педагогикалық функцияларды жетілдіру жолдары:
Қосымша педагогикалық және коммуникациялық дайындықтан өту
Жаңа ақпараттық технологияларды пайдалану
Психологиялық дағдыларды дамыту
Мәдениетаралық коммуникацияны ескеру
Пациенттер мен отбасы мүшелерімен үздіксіз кері байланыс орнату
4. Иллюстрациялық материал: Презентация
5. Әдебиет: Н1,2,3,4,5,6,9,10;К:1,2,10,11.
6. Бақылау сұрақтары:
Мейіргердің педагогикалық функциялары қандай негізгі бағыттарды қамтиды?
Ақпараттық функцияның маңызы неде?
Тәрбиелік функцияны жүзеге асыруда қандай әдістер қолданылады?
Мотивациялық функция пациентке қалай әсер етеді?
Мейіргерлік педагогикалық функцияларды жетілдіру үшін қандай тәсілдер бар?

Дәріс № 6

1. Тақырыбы: Мейіргер ісіндегі клиникалық теорияны меңгеру
2. Мақсаты: Студенттерге мейіргер ісіндегі клиникалық теорияның мәні мен маңызын түсіндіру, оны меңгеру жолдарын үйрету және практикалық қолдану негіздерін қалыптастыру.
3. Дәріс тезистері:
Клиникалық теория ұғымы және оның маңызы:
Клиникалық теория – мейіргерлік қызметтің негізінде жатқан ғылыми тұжырымдар мен принциптердің жиынтығы, олар нақты клиникалық жағдайларда мейіргердің әрекетін бағыттайды. Бұл теория пациенттің жағдайын бағалау, күтім көрсету және ауруды алдын алу ісінде шешуші рөл атқарады.
Клиникалық теорияны меңгерудің негізгі мақсаттары:
Науқастың клиникалық жағдайын дұрыс бағалау
Медициналық және мейіргерлік шешімдерді дәл қабылдау
Қауіпсіз және сапалы күтім көрсету
Практикалық дағдыларды жетілдіру және жетілдіру
Клиникалық жағдайларда адаптациялану және тез шешім қабылдау
Клиникалық теорияның негізгі элементтері:
Пациенттің клиникалық жағдайының диагностикасы
Мейіргерлік күтімнің жоспары мен әдістері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 ()
Дәріс кешені		20 беттің 10 беті

Мониторинг және науқастың жағдайын бақылау
Эмпатия және науқаспен коммуникация
Жаңа ғылыми мәліметтер мен технологияларды қолдану
Клиникалық теорияны меңгерудің әдістері:
Теориялық білімді жүйелі оқу (лекциялар, семинарлар)
Клиникалық практикада тәжірибелік дағдыларды қалыптастыру
Симуляциялық жаттығулар мен тренингтер
Клиникалық жағдайларды талдау және шешім қабылдау жаттығулары
Интердисциплинарлы топтарда жұмыс істеу тәжірибесі
Меңгерудің деңгейлері:
Базалық деңгей: клиникалық жағдайларды тану, негізгі процедураларды орындау.
Орташа деңгей: күрделі жағдайларды диагностикалау және күтім көрсету.
Жоғары деңгей: клиникалық жағдайларды кешенді басқару, ғылыми зерттеулерге қатысу.
Клиникалық теорияны меңгеру барысында кездесетін қиындықтар:
Теория мен практиканың арасында үйлесімділік жоқтығы
Жаңа технологиялар мен әдістерге бейімделу қиындығы
Науқастардың жеке ерекшеліктерін ескеруде тәжірибенің жетіспеушілігі
Психологиялық қысым және стресстік жағдайлар
Клиникалық теорияны меңгеруді тиімді ету жолдары:
Оқыту бағдарламаларын клиникалық жағдайларға жақындату
Интерактивті және проблемалық оқыту әдістерін қолдану
Педагогикалық қолдауды арттыру
Кері байланысты жүйелі ұйымдастыру
Технологиялық құралдарды пайдалану (виртуалды симуляциялар, электрондық оқыту)
Клиникалық теорияны меңгерудің практикалық маңызы:
Мейіргердің кәсіби құзыреттілігін арттыру
Пациенттерге сапалы және қауіпсіз күтім көрсету
Денсаулық сақтау жүйесінің тиімділігін жақсарту

4. Иллюстрациялық материал:

Презентация

5. Әдебиеттер: Н1,2,3,4,5,6,9,10; Қ: 1,8,7,10,11.

Соңғы бетті қараңыз

6. Бақылау сұрақтары:

Клиникалық теория дегеніміз не және оның маңызы неде?
Клиникалық теорияны меңгерудің негізгі мақсаттары қандай?
Клиникалық теорияны меңгерудің негізгі әдістерін атаңыз.
Клиникалық теорияны меңгеру барысында қандай қиындықтар туындайды?
Клиникалық теорияны меңгеруді тиімді ету үшін қандай жолдар бар?

Дәріс № 7

1. **Тақырыбы:** «Теория мен тәжірибедегі мейіргердің ерекшелігін бағалау»

2. **Максаты:**

Мейіргер ісінің теориялық және практикалық негіздерін түсіндіру.
Мейіргердің кәсіби рөлін, функцияларын, ерекшеліктерін бағалау.
Теория мен тәжірибе арасындағы байланыс пен айырмашылықтарды талдау.
Заманауи мейіргерлік тәжірибеде қолданылатын тәсілдерге назар аударту.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		
Дәріс кешені		57/11 () 20 беттің 11 беті

3. Дәріс тезистері:

Мейіргер ісінің теориялық негіздері

Мейіргерлік теориялар (Флоренс Найтингейл, Хендерсон, Орем, Рой және т.б.).

Мейіргер ісінде қолданылатын философиялық, гуманистік, биоэтикалық ұстанымдар.

Мейіргердің кәсіби құндылықтары: жанашырлық, адалдық, жауапкершілік.

Мейіргер ісінің тәжірибелік ерекшеліктері.

Пациентті күту, медициналық манипуляциялар жасау.

Психоэмоциялық қолдау көрсету.

Командамен жұмыс: дәрігер, әлеуметтік қызметкер, психолог, пациент отбасы.

Қазіргі заманғы технологиялар мен инновацияларды қолдану.

Теория мен тәжірибенің өзара байланысы

Теория – тәжірибені бағыттайды, ғылыми негіз береді.

Тәжірибе – теорияны дәлелдейді, жаңа зерттеулерге сұраныс тудырады.

Мейіргердің кәсіби дамуы – теориялық білім + тәжірибелік дағды.

Мейіргер рөлінің ерекшеліктері

Медициналық көмек көрсетуші.

Тәрбиеші және кеңесші.

Зерттеуші.

Психологиялық қолдау көрсетуші.

Денсаулық сақтаудағы жетекші тұлға

Теория – мейіргер ісін ғылыми тұрғыда түсіндіретін, практикалық қызметті бағыттайтын қағидалар мен идеялар жүйесі.

Ол науқасты күту, оның қажеттіліктерін анықтау, денсаулығын қалпына келтіру мен сақтауға байланысты әрекеттердің ғылыми негізін қалайды.

Мейіргерлік теориялардың тарихи дамуы

Флоренс Найтингейл (XIX ғ.) – науқас ортасын ұйымдастыру (тазалық, ауа, жарық, тыныштық, тамақтану).

Вирджиния Хендерсон – адамның негізгі 14 қажеттілігін қанағаттандыру арқылы күтім.

Доротея Орем – өзін-өзі күту теориясы. Мейіргер пациенттің өз-өзіне күтім жасай алу қабілетін бағалайды және қолдайды.

Калиста Рой – бейімделу теориясы. Пациент – үнемі бейімделуді қажет ететін жүйе.

Марта Роджерс, Хилдегард Пеплау – мейіргер-пациент қарым-қатынасын психоәлеуметтік тұрғыда қарастырған.

Мейіргер ісінің философиялық-этикалық негіздері

Гуманизм, жанашырлық, құрмет.

Деонтология – кәсіби этика нормалары.

Биоэтика – пациенттің құқықтары мен еркіндігін сақтау.

2. Мейіргер ісінің тәжірибелік ерекшеліктері

Мейіргердің негізгі міндеттері

Науқасқа тікелей күтім жасау (гигиеналық шаралар, тамақтандыру, қозғалысты ұйымдастыру).

Медициналық манипуляциялар жүргізу (инъекция, таңғыш қою, физиотерапияға дайындау).

Науқастың жағдайын бақылау, дәрігерге мәлімет беру.

Психологиялық қолдау көрсету.

Пациентті және оның туыстарын оқыту, кеңес беру.

2.2 Қазіргі заманғы мейіргер рөлі

Денсаулық сақтаудағы әріптес, серіктес.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы Дәріс кешені		57/11 () 20 беттің 12 беті

Медицинадағы жеке мамандық иесі.

Көшбасшы және ұйымдастырушы (мейіргерлік процесті басқару).

Зерттеуші – ғылыми жұмыстарға қатысу.

Тәрбиеші және оқытушы – салауатты өмір салтын насихаттау.

3. Теория мен тәжірибенің өзара байланысы

Теория – тәжірибеге бағыт береді, ғылыми негіз ұсынады.

Тәжірибе – теорияның дұрыстығын дәлелдейді, жаңа идеялардың тууына себеп болады.

Мейіргерлік теориялар практикада стандарттарды, алгоритмдерді құруға негіз болады.

Жаңашыл тәжірибе теорияны толықтырады және дамытады.

Мысал:

Теория бойынша – науқастың негізгі қажеттіліктері ескерілуі керек (Хендерсон).

Практикада – мейіргер пациенттің тамақтану, тынығу, қозғалу режимін ұйымдастырады.

4. Мейіргер рөлінің ерекшеліктері

1. Медициналық қызмет көрсетуші: манипуляциялар, емшаралар.

2. Кеңесші: пациент пен отбасыға түсінік беру, үй жағдайында күтім ұйымдастыруға көмектесу.

3. Психологиялық қолдаушы: ауру адамның уайымын азайту.

4. Бақылаушы: науқастың жағдайын үнемі қадағалап, өзгерістерін дер кезінде анықтау.

5. Әлеуметтік делдал: пациентті әлеуметтік қызметтермен байланыстыру.

6. Зерттеуші: мейіргерлік тәжірибені жетілдіру үшін деректер жинау.

5. Қазақстандағы мейіргер ісінің даму ерекшеліктері

Кредиттік технологияға негізделген білім беру жүйесі (бакалавриат, магистратура, PhD).

Халықаралық стандарттарға сәйкестендіру (ICN, WHO ұсынымдары).

Қоғамдық денсаулықты нығайтудағы рөлінің артуы – профилактика, алғашқы медико-санитарлық көмек.

Тәуелсіз мейіргерлік тәжірибе (кейбір елдерде дәрігерсіз жұмыс істеу құқығы берілген).

6. Қорытынды

Теория мен тәжірибе – мейіргер мамандығының ажырамас бөлігі.

Теория – кәсіби іс-әрекетке ғылыми негіз береді, тәжірибе оны жүзеге асырады.

Қазіргі мейіргер тек көмекші емес, денсаулық сақтаудағы маңызды тұлға.

Мейіргердің кәсіби рөлі – медициналық күтім көрсетумен қатар, психологиялық қолдау, білім беру, зерттеу және көшбасшылық қызметті қамтиды.

4. **Иллюстрациялық материал:** Презентация

5. **Әдебиеттер:** Н1,2,3,4,5,6,9,10; Қ: 1,8,7,10,11.

6. **Бақылау сұрақтары**

1. Мейіргер ісінің теориялық негіздерін атаңыз.

2. Флоренс Найтингейл еңбегінің мейіргер ісіне қосқан үлесі қандай?

3. Мейіргердің тәжірибедегі негізгі функцияларын атаңыз.

4. Теория мен тәжірибе арасындағы байланыс неде?

5. Қазіргі мейіргердің кәсіби рөлі қандай ерекшеліктерге ие?

6. Мейіргердің кәсіби құндылықтарын сипаттаңыз.

Дәріс № 8

1. **Тақырыбы:** Педагогикалық принцип ұғымы

2. **Мақсаы:** Педагогикалық принциптер – бұл оқыту мен тәрбиелеудің негізгі заңдылықтарына сүйенетін, мұғалім мен оқушының іс-әрекетін бағыттайтын негізгі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 ()
Дәріс кешені		20 беттің 13-беті

ережелер мен талаптар.

Яғни, бұл – оқу-тәрбие процесінің негізгі бағыттары мен заңдылықтарын көрсететін қағидалар.

Дәріс тезистері:

Педагогикалық принциптердің мәні

Педагогикалық принциптер оқу мен тәрбиенің сапасын арттыруға, оқушылардың тұлғалық дамуына және білімді терең меңгеруіне көмектеседі.

Олар мұғалімнің қызметін жүйелі, мақсатты және тиімді ұйымдастыруына мүмкіндік береді.

Негізгі педагогикалық принциптер

Ғылымилық принципі

Оқыту мазмұны ғылым жетістіктеріне негізделуі керек.

Оқушыларға тек дәлелденген, ғылыми фактілер мен заңдылықтар түсіндіріледі.

Түсініктілік принципі

Оқу материалы оқушының жас ерекшелігі мен дайындық деңгейіне сай болуы керек.

Қиын ұғымдар қарапайым тілмен түсіндіріледі.

Жүйелілік және бірізділік принципі

Оқу материалы белгілі бір логикалық ретпен беріледі.

Әр жаңа білім алдыңғы біліммен байланысты болуы тиіс.

Көрнекілік принципі

Көрнекі құралдарды (сызба, кесте, сурет, видео, тәжірибе) пайдалану арқылы түсінікті ету.

“Көріп, естіп, жасап үйрену” тәсілі маңызды.

Саналық пен белсенділік принципі

Оқушы оқу процесіне белсенді қатысуы, ойланып, өз бетімен ізденуі тиіс.

Тек жаттап алу емес, түсініп қолдану қажет.

Беріктік принципі

Білім ұзақ уақыт есте сақталып, өмірде қолданылатындай берілуі керек.

Қайталау мен тәжірибе жасау арқылы білім нығаяды.

Жеке даралық принципі

Әр оқушының қабілеті мен ерекшелігі ескеріледі.

Мұғалім әр балаға жеке тәсіл қолданады.

Теория мен практиканың бірлігі принципі

Оқушылар алған білімін өмірде, тәжірибеде қолдана білуі керек.

4. Иллюстрациялық материал: Презентация

5. Әдебиеттер: Н:4,5,6,9,10; К: 1,8,7,10.

6. Бақылау сұрақтары:

1. Педагогикалық принцип дегеніміз не?
2. Педагогикалық принциптердің маңызы қандай?
3. Ғылымилық принциптің мәнін түсіндіріңіз.
4. Түсініктілік принципі нені көздейді?
5. Жүйелілік және бірізділік принциптері қалай жүзеге асырылады?

Әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Аманова Ж. «Сестринское дело: теория и практика». – Алматы, 2021.
2. Хендерсон В. «Основы сестринского дела». – М., 2016.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Жедел медициналық көмек және мейіргер ісі» кафедрасы		57/11 ()
Дәріс кешені		20 беттің 14-беті

3. Kozier B., Erb G., Berman A., Snyder S. Fundamentals of Nursing. – Pearson, соңғы басылым.
4. Орем Д. «Мейірбике ісінің теориясы». – Астана, 2018 (аударма басылым).
5. Қазақстан Республикасының «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодексі. – Нұр-Сұлтан, 2020.
6. Жалпы педагогика
7. Сластёнин В.А. Педагогика. – М., 2015.
8. Подласый И.П. Педагогика. – М., 2019.
9. Сағындықова Ж., Қалиева А. «Педагогика». – Алматы: Қазақ университеті, 2020.
10. Әбиев Ж., Бабаев С., Құдиярова А. «Педагогика». – Алматы: Дарын, 2017.
11. Ильина Т.А. Педагогика. – М., 2016.

Қосымша әдебиеттер:

1. Мейірбике ісі педагогикасы Флоренс Найтингейл. Notes on Nursing. – London, 1860.
2. ICN (International Council of Nurses) – ресми сайтындағы оқу-әдістемелік материалдар.
3. Potter P.A., Perry A.G. Essentials for Nursing Practice. – Elsevier, 2020.
4. Рой К. «Адаптациялық модель сестринского дела». – М., 2018.
5. WHO. Global strategic directions for nursing and midwifery 2021–2025.
6. Пидкасистый П.И. Педагогика. – М., 2018.
7. Выготский Л.С. Педагогическая психология. – М., 2016.
8. Жүсіпбек Аймауытов. «Тәрбиеге жетекші». – Алматы: Рауан, 2019 (қайта басылым).
9. Қоянбаев Ж.Б., Қоянбаев Р.М. «Педагогика». – Алматы, 2019.
10. Назарбаев Зияткерлік мектептері. «Қазіргі педагогикалық технологиялар» әдістемелік жинақтары. – Астана, 2021.